

PREGLED MJERA SOCIJALNE POLITIKE HRVATSKE U 1997. GODINI

Cilj je ovog priloga informiranje o glavnim promjenama socijalne politike u 1997. godini u Hrvatskoj. Osnovni pokazatelji tih promjena su novi programi koji su uvedeni zakonima i drugim propisima tijekom 1997. godine ili su se početkom te godine počeli primjenjivati. Glavni izvori informacija za ovaj prilog su *Narodne novine* – službeni list Republike Hrvatske, *Izješća Hrvatskog Sabora* te statističke publikacije.

Po uzoru na slične časopise u svijetu namjeravamo kontinuirano pratiti kretanja u socijalnoj politici Hrvatske.

Informacije se odnose na sljedeća područja socijalne politike: mirovine, zdravstvo, zapošljavanje, doplatka za djecu, dohodovne potpore, stanovanje, obrazovanje te problemi branitelja i žrtava rata.

Mirovine

Tijekom 1997. donesen je *Zakon o usklađivanju mirovina i drugih novčanih primanja iz mirovinskog i invalidskog osiguranja te upravljanju fondovima mirovinskog i invalidskog osiguranja* (NN, 20/97.). U 1997. godini donesene su i 223 odluke koje se odnose na tri mirovinska fonda. To svjedoči o aktualnosti problema mirovinskog i invalidskog osiguranja tijekom 1997. godine.

Najosjetljivije pitanje u Hrvatskoj bile su niske mirovine najugroženije skupine stanovništva (to je skupina za čiju zaštitu postoji najmanji interes, a uz to ima povećanu potrebu za zdravstvenom zaštitom i sl.). Već je na prvom zasjedanju Sabora postavljeno pitanje Vladi o kašnjenju mirovina koje umirovljenike dovodi u očajnu situaciju. Odgovoreno je da je to tako iz razloga što Zavod za platni promet mora "očistiti" sve dugove iz prethodne godine i za to vrijeme nije u stanju obavljati poslovne transakcije. Kao protuteža toj nepovoljnoj situaciji najavljen je porast mirovina u 1997. godini za 22%. Mirovine će se, kako je najavljeno, usklađivati s realnim troškovima života i prilikama u RH. Usklađivanje se provodi dva puta godišnje a, ako su spomenuti troškovi porasli više od 3%, i češće. Umirovljenici i neki zastupnici u Saboru bezuspješno su se protivili

takvom načinu usklađivanja i tražili su porast mirovina od 40%.

Vlada je izvjestila da je državni proračun osigurao 2 milijarde i 400 milijuna kuna za beneficirane mirovine, a smanjenjem doprinosa umirovljenika za zdravstvo (s 25% na 18%), mirovinskim fondovima na raspolaganju ostaje još 700 milijuna kuna.

Upravni odbor Republičkog fonda MIO-a (dalje: Fond), 10. veljače 1997. donosi odluku o najnižoj osnovici za obračunavanje i plaćanje doprinosa za MIO i doprinosa za doplatka za djecu, koja iznosi 1.210,00 kn i utvrđena je za puno radno vrijeme. Ukoliko je radno vrijeme kraće od punoga, iznos je srazmjeran vremenu provedenom na radu. Za osiguranike privremeno izvan radnog odnosa osnovica iznosi jednu prosječnu bruto plaću koju je osiguranik ostvario u 1996. godini, a za one koji ne raspoložu podacima o prosječnoj plaći, uzima se iznos najniže osnovice. Obveznik uplate za navedene osiguranike je Zavod za zapošljavanje, odnosno njegovi mjerodavni uredi.

Mirovine i naknade radnicima

Upravni odbor Fonda donosi odluku o izmjeni visine minimalne obiteljske mirovine koja pripada članovima obitelji nakon smrti osiguranika, koja od 1. prosinca 1996. iznosi:

- 1.116,53 kn za 4 i više članova
- 1.015,88 kn za 3 člana
- 915,22 kn za 2 člana i
- 824,38 kn za jednog člana.

Sljedećom odlukom Fond određuje isplatu akontacije razlike mirovine za razdoblje od 1. veljače 1995. do 31. prosinca 1996., u ožujku i travnju 1997. godine u iznosu od 25,00 kn. Ista se odluka odnosi i na korisnike koji su mirovinu ostvarili u bivšoj SFRJ i u bivšoj JNA. Najniža mirovina za radnike iznosi 824,38 kn, a za rudare 837,58 kn. Osnovica za određivanje novčane naknade za tjelesno oštećenje od 1. 01. 1997. za radnika iznosi 285,00 kn, puni iznos doplatka za pomoć i njegu 406,60 kn, a smanjeni iznos 306,44 kn. Slijepom korisniku obiteljske mirovine pripada puni iznos doplatka za pomoć i njegu, a korisniku invalidske ili

starosne pripada iznos od 508,81 kn. Doplatak za pomoć i njegu pripadnicima bivše JNA iznosi kao i radnicima.

Naknada za troškove smještaja i prehrane za vrijeme prekvalifikacije ili dokvalifikacije izvan mjesta prebivališta u 1997. godini iznosi 648,28 kuna, a naknada putnih troškova zbog selidbe u drugo mjesto radi stalnog zaposlenja iznosi 2.217,00 kn.

Novom odlukom Fonda iznos najniže mirovine povećan je na 918,50 kn (od 1. veljače 1995. jer je riječ o isplati razlike), a granični iznos najnižeg mirovinskog primanja radi određivanja zaštitnog dodatka uz mirovinu je 505,22 kn, a za rudare 663,94 kn. Naknada za tjelesno oštećenje se od 1. veljače određuje od osnovice koja iznosi 220,78 kn. Puni doplatk za pomoć i njegu od 1. veljače 1995. godine iznosi 333,87 kuna, a smanjeni doplatk iznosi 251,63 kn. Slijepom korisniku invalidske ili starosne mirovine pripada doplatk u iznosu od 417,79 kuna. Od 1. lipnja 1995. godine najviša starosna ili invalidska mirovina može iznositi 3.285,19 kn, dok najmanja iznosi 966,22 kn. Granično najniže mirovinsko primanje za određivanje zaštitnog dodatka uz mirovinu od 1. lipnja iznosi 531,49 kn za radnike, a 698,46 kn za rudare.

Naknada plaće u svezi s pravom na prekvalifikaciju ili dokvalifikaciju se od 1. lipnja povećavaju za 5,2% kao i novčane naknade za tjelesno oštećenje, u slučaju da ove naknade nisu prije usklađivane, one se povećavaju 11,51%.

Od 1. lipnja 1995. godine puni doplatk za pomoć i njegu iznosi 351,23 kn, a smanjeni iznosi 264,71 kn. Slijepi korisnik invalidske ili starosne mirovine ima pravo na 439,52 kn doplatka za pomoć i njegu.

Dana 1. srpnja 1995. mirovine se ponovo usklađuju, sada najviša starosna mirovina iznosi 3.298,33 kn, a minimalna 970,13 kn, dok je granična svota najnižeg mirovinskog primanja radi određivanja zaštitnog dodatka određena u iznosu od 533,62 kn za radnike i 701,25 kn za rudare. Naknade plaće u svezi s pravom na prekvalifikaciju ili dokvalifikaciju povećavaju se za 0,4%, ako nisu povećane s prethodnim usklađivanjima 6 i 5,2%, povećavaju se od 1. srpnja 11,96%. Isto je s novčanim naknadama za tjelesno oštećenje. Puni doplatk za pomoć i njegu od 1. srpnja 1995. iznosi 352,63 kn, a smanjeni 265,77 kn, dok slijepi korisnik in-

validske ili starosne mirovine ima pravo na doplatk koji iznosi 441,28 kn.

Dana 1. siječnja 1996. najviša mirovina iznosila je 3.370,89 kn. Onima koji su pravo na mirovinu ostvarili tog dana, mirovina se povećava za 14,42% a onima koji su pravo ostvarili do 31. prosinca 1995. za 2,2%. Minimalna mirovina je određena u iznosu od 991,47 kn, dok je granično najniže mirovinsko primanje radi određivanja zaštitnog dodatka određeno u iznosu od 545,36 kn za radnike i 716,68 kn za rudare. Naknade plaće u svezi s pravom na prekvalifikaciju ili dokvalifikaciju povećavaju se 2,2% za korisnike koji su to pravo ostvarili do 31. prosinca 1995., a 14,42% za one koji su to pravo ostvarili od 1. siječnja 1996., dok se novčane naknade bez obzira na dan, odnosno godinu ostvarenja tog prava, povećavaju za 2,2% od osnovice koja iznosi 247,18 kn. Puni doplatk za pomoć i njegu od 1. siječnja iznosi 360,39 kn, a smanjeni 271,62 kn. Za slijepog korisnika invalidske ili starosne mirovine je određen iznos od 450,99 kn.

Od 1. svibnja najviša mirovina iznosi 3.546,18 kn, odnosno, povećanje iznosi 5,2%, a mirovine koje nisu usklađivane 1. siječnja, povećavaju se za 20,37%. Minimalna mirovina iznosi 1.043,03 kn, dok je granični iznos 573,72 kn za radnike i 753,72 kn za rudare. Naknada plaće u svezi s pravom na prekvalifikaciju ili dokvalifikaciju se povećava za 5,2% ili 20,37%, ako nije usklađivana 1. siječnja 1996. Isto je s novčanom naknadom za tjelesno oštećenje (5,2% ili 7,51%, ako nisu usklađene za 2,2% 1. siječnja). Doplatk za pomoć i njegu iznosi 379,13 kn, a smanjeni 285,74 kn, dok slijepi korisnik invalidske ili starosne mirovine ima pravo na 474,44 kn.

Od 1. srpnja najviša mirovina iznosi 3.571,00 kn, odnosno povećana je za 0,7%, a minimalna mirovina iznosi 1.050,33 kn, dok je granični iznos 577,74 kn za radnike i 759,23 kn za rudare. Naknade plaće u svezi s prekvalifikacijom ili dokvalifikacijom povećavaju se za 0,7%, kao i naknade za tjelesno oštećenje. Novi iznos doplatka za pomoć i njegu je 381,78 kn, a smanjeni 287,74 kn, dok slijepi korisnik invalidske ili starosne mirovine ima pravo na doplatk od 477,76 kn.

Od 1. prosinca najviša mirovina iznosi 3.803,12 kn (povećanje od 6,5%), a minimalna 1.118,60 kn, dok je granični iznos za radnike 615,29 kn i 808,58 kn za rudare. Naknada plaće

u svezi s pravom na prekvalifikaciju ili dokvalifikaciju povećava se za 6,5% kao i novčana naknada za tjelesno oštećenje. Puni doplatk za pomoć i njegu od 1. prosinca iznosi 406,60 kn, a smanjeni 306,44 kn, dok slijepi korisnik starosne ili invalidske mirovine ima pravo na 508,81 kn.

Od 1. lipnja 1997. najviša mirovina iznosi 3.928,62 kn, a najniža 851,58 (riječ je o graničnom iznosu) za radnike i 865,22 kn za rudare, dok je minimalna mirovina određena iznosom od 1.155,51 kn. Naknada plaće u svezi s pravom na prekvalifikaciju ili dokvalifikaciju povećava se za 3,3%, a tako i novčana naknada za tjelesno oštećenje za koju je osnovica 285,00 kn. Puni iznos doplatka za pomoć i njegu je 420,02 kn, a smanjeni 316,55, dok slijepi korisnik invalidske ili starosne mirovine ima pravo na doplatk u iznosu od 525,60 kn.

Posljednje usklađivanje provedeno je 1. srpnja kada je povećanje mirovina i drugih novčanih primanja iz MIO-a bilo 0,4%. Tako najviša mirovina iznosi 3.944,33 kn, a minimalna 1.160,13 kn, dok je granični iznos određen za radnike 845,99 kn i 868,68 kn za rudare. Naknada plaće u svezi s pravom na prekvalifikaciju ili dokvalifikaciju porasla je za 0,4% kao i naknada za tjelesno oštećenje. Puni iznos doplatka za pomoć i njegu je 421,70 kn, a smanjeni 317,82 kn, dok slijepi korisnik invalidske ili starosne mirovine ima pravo na doplatk od 527,70 kn.

Mirovine i naknade poljoprivrednicima

Fond mijenja iznos obiteljske mirovine nakon smrti osiguranika kojem bi u času smrti pripadala minimalna mirovina. Ona od 1. 12. 1996. iznosi 824,38 kn (ranije: 475,84 kn) bez obzira na broj članova koji je koriste. Određuje se i isplata akontacije razlike mirovine za razdoblje od 1. 02. 1995. do 31. 12. 1996. u ožujku i travnju tekuće godine u iznosu od 25,00 kn. Minimalna mirovina iznosi 824,38 kn, a ista je i granična svota zaštitnog dodatka. Doplatk za pomoć i njegu iznosi 406,60 kn, a osnovica za određivanje naknade za tjelesno oštećenje 285,00 kn. Donesena je i odluka o osnovicama osiguranja koje se uzimaju za obračunavanje i plaćanje doprinosa te za određivanje prava iz MIO-a od 1. siječnja 1997., a ovisno o katastarskim prihodima u tekućoj godini.

1. do 1.565,00 kn katastarskog prihoda	829,82 kn
2. od 1.565,00 kn do 3.130,00 kn	1.062,10 kn
3. od 3.130,00 kn do 4.690,00 kn	1.261,50 kn
4. od 4.690,00 kn do 6.264,00 kn	1.493,75 kn
5. od 6.264,00 kn do 8.144,00 kn	1.693,02 kn
6. od 8.144,00 kn do 11.274,00 kn	1.991,69 kn
7. od 11.274,00 kn do 15.658,00 kn	2.290,58 kn
8. od 15.658,00 kn do 22.862,00 kn	2.589,23 kn
9. više od 22.862,00 kn katastarskog prihoda	2.921,18 kn

Za osiguranike koji se bave ribolovom kao jedinim ili glavnim zanimanjem i individualne poljoprivrednike koji se poljoprivredom bave kao jedinim ili glavnim zanimanjem, a nemaju katastarski prihod, osnovica osiguranja iznosi 2.921,18 kn.

Mirovine se usklađuju od 1. veljače 1995. za 6%, tako da minimalna mirovina iznosi 334,76 kn mjesečno a, ako starosna ili invalidska mirovina iznosi manje od 112,12 kn, isplati će se zajamčena najniža mirovina u iznosu 112,12 kn. Granični iznos zaštitnog dodatka je 217,47 kn, a osnovica za novčanu naknadu za tjelesno oštećenje od 1. veljače iznosi 177,70 kn. Doplatk za pomoć i njegu iznosi 169,61 kn.

Od 1. lipnja 1995. mirovine se povećavaju 5,2% i minimalna mirovina iznosi 352,17 kn, dok je zajamčeni najniži iznos 117,95 kn (obiteljska mirovina se isplaćuje u odgovarajućem postotku ovisno o broju članova). Granični najniži iznos mirovinskog primanja određen je na 228,78 kn, dok je osnovica novčane naknade za tjelesno oštećenje 186,94 kn, a osnovica visine doplatka za pomoć i njegu 168,96 kn.

Od 1. srpnja 1995. mirovine se retrogradno povećavaju za 0,4%, tako da minimalna mirovina iznosi 353,58 kn, a zajamčeni najniži iznos 118,42 kn. Granični iznos zaštitnog dodatka je 229,69 kn, a osnovica za novčanu naknadu za tjelesno oštećenje 187,69 kn, dok je doplatk za pomoć i njegu 169,63 kn.

Od 1. siječnja 1996. mirovine se povećavaju 2,2% i minimalna mirovina iznosi 361,36 kn, a zajamčena najniža svota 121,02 kn. Granični iznos zaštitnog dodatka je 234,74 kn, dok osnovica za utvrđivanje novčane naknade za tjelesno oštećenje iznosi 191,82 kn. Doplatk za pomoć i njegu iznosi 173,36 kn mjesečno.

Od 1. svibnja propisano je povećanje mirovina za 5,2% te minimalna mirovina iznosi 380,15 kn. Zajamčeni najniži iznos je 127,32 kn, a granični iznos zaštitnog dodatka 246,95. Osnovica za novčanu naknadu za tjelesno oštećenje iznosi 201,79 kn, a doplatk za pomoć i njegu 182,37 kn mjesečno.

Minimalna mirovina od 1. srpnja iznosi 382,81 kn, dakle povećana je za 0,7%, dok je zajamčeni najniži iznos 128,21 kn. Granični iznos zaštitnog dodatka je 248,68 kn, a osnovica za novčanu naknadu za tjelesno oštećenje iznosi 203,20 kn. Doplatk za pomoć i njegu sada iznosi 183,65 kn mjesečno.

Na kraju, od 1. prosinca 1996., propisan je porast mirovina za 6,5%, pa minimalna mirovina iznosi 407,69 kn. Zajamčeni najniži iznos je 136,54 kn, a granični zaštitni dodatak 264,84 kn. Osnovica za novčanu naknadu za tjelesno oštećenje je 216,41, a doplatk za pomoć i njegu iznosi 195,60 kn mjesečno.

Od 1. lipnja 1997. mirovine su porasle za 3,3% pa minimalna mirovina iznosi 851,58 kn, a granični zaštitni dodatak ostaje isti. Zajamčeni najniži iznos je 240,54 kn, a osnovica za naknadu za tjelesno oštećenje 285,00 kn. Doplatk za pomoć i njegu iznosi 420,02 kn.

Zadnjim usklađivanjem, 1. srpnja, minimalna mirovina je iznosila 854,99 kn (0,4%), granična najniža svota za zaštitni dodatak iznosi isto. Zajamčeni najniži iznos je 241,50 kn, dok doplatk za pomoć i njegu iznosi 421,70 kn. Povećana je i osnovica od 285,00 kn za utvrđivanje naknade za tjelesno oštećenje.

Mirovine i naknade samostalnim privrednicima

Fond određuje isplatu akontacije za razliku mirovina od 1. 02. 1995. – 31. 12. 1996. za mjesec ožujak i travanj tekuće godine u iznosu od 25,00 kn. Granični zaštitni dodatak iznosi 824,38 kn, a osnovica za određivanje naknade za tjelesno oštećenje 285,00 kn. Tako puni doplatk za pomoć i njegu od 1. 1. 1997. iznosi 406,60 kn, a smanjeni 306,44 kn. Za slijepog korisnika invalidske ili starosne mirovine taj doplatk iznosi 508,81 kn.

Od 1. veljače 1995. mirovine se povećavaju za 6%, a granično najniže mirovinsko primanje za zaštitni dodatak iznosi 346,08 kn. Povećava se i naknada plaće u svezi s pravom na prekvalifikaciju ili dokvalifikaciju, a kao osnovica

služi nadoknada koja je pripadala invalidu rada 1. veljače 1995. Osnovica za novčanu naknadu za tjelesno oštećenje iznosi 174,80 kn i od 1. veljače se povećava za 6%, dok puni doplatk za pomoć i njegu iznosi 276,86 kn, a smanjeni 207,65 kn. Slijepom korisniku pripada iznos od 346,08 kn.

Od 1. lipnja 1995. godine mirovina se povećava za 5,2%, granični zaštitni dodatak iznosi 364,08 kn, a za 5,2% povećavaju se i naknade plaće u svezi s pravom na prekvalifikaciju ili dokvalifikaciju te novčane naknade za tjelesno oštećenje čija osnovica od 1. veljače iznosi 174,80 kn. Doplatk za pomoć i njegu u punom je iznosu 291,26 kn, a u smanjenom 218,45 kn, dok slijepa osoba korisnik invalidske ili starosne mirovine ima pravo na doplatk u iznosu od 364,08 kn.

U srpnju se novim usklađivanjem povećava iznos mirovina za 0,4% i tako je granični iznos najnižeg mirovinskog primanja 365,54 kn. Naknade u svezi s pravom na prekvalifikaciju ili dokvalifikaciju te za tjelesno oštećenje također se usklađuju za 10,4%. Novi iznos pune svote doplatka za pomoć i njegu je 292,43 kn, a smanjene 219,32 kn, dok slijepom korisniku invalidske ili starosne mirovine pripada iznos od 365,54 kn.

Povećanje od 2,2% bilježi se početkom 1996. godine tako da je granični iznos zaštitnog dodatka 373,58 kn, a za određivanje novčanih naknada za tjelesno oštećenje utvrđuje se osnovica od 195,70 kn. Puni doplatk za pomoć i njegu iznosi 298,86 kn, a smanjeni 224,15 kn, dok je za slijepog korisnika 373,58 kn.

U svibnju su mirovine rasle za 5,2%, a granični iznos zaštitnog dodatka je 393,01 kn. Kao osnovica za usklađivanje naknada u svezi s pravom na prekvalifikaciju ili dokvalifikaciju služe pripadajuće naknade invalidu rada na dan 1. svibnja, a za tjelesno oštećenje služi novčana naknada na dan 1. svibnja 1996. Puni doplatk iznosi 314,41 kn, a smanjeni 235,81 kn, te 393,01 kn za slijepog korisnika.

Srpanj donosi porast od 0,7%, a granični je iznos 395,76 kn. Puni doplatk za pomoć i njegu iznosi 316,61 kn, a smanjeni 237,46 kn. Slijepi korisnik ima pravo na doplatk u iznosu od 395,76 kn.

Dana 1. prosinca mirovine rastu 6,5%, granični iznos zaštitnog dodatka iznosi 421,48 kn. Puni doplatk za pomoć i njegu iznosi 337,18

kn, a smanjeni 252,89 kn. Slijepi korisnik obiteljske mirovine ima pravo na punu svotu, a za slijepog korisnika invalidske ili starosne mirovine određena je svota od 421,48 kn.

Odlukom o usklađivanju u lipnju 1997. mirovine rastu 3,3%, a najviša starosna ili invalidska mirovina iznosi 3.928,62 kn. Granična svota je 851,58 kn, a naknada u svezi s pravom na prekvalifikaciju ili dokvalifikaciju određuje se od osnovice naknade invalida rada na dan 31. 12. 1996. Naknada za tjelesno oštećenje se određuje od osnovice u iznosu od 285,00 kn. Puna svota doplatka za pomoć i njegu iznosi 420,02 kn, a smanjena 316,55 kn, dok slijepom korisniku invalidske ili starosne mirovine pripada iznos od 525,60 kn.

Od 1. srpnja 1997. mirovine rastu za 0,4% (najviša starosna i invalidska mirovina je 3.944,33 kn), a granična svota najnižeg mirovinskog primanja iznosi 854,99 kn. Puni doplatk za pomoć i njegu iznosi 421,790 kn, a smanjeni 317,82 kn, dok slijepi korisnik invalidske ili starosne mirovine ima pravo na doplatk u iznosu od 527,70 kn.

Na kraju treba spomenuti odluku kojom se određuje tko ima pravo na zaštitni dodatak uz mirovinu ovisno o prihodima članova kućanstva. Pretpostavlja se da korisnik mirovine (kao ni članovi njegovog kućanstva) nemaju dovoljno prihoda za uzdržavanje ako:

- prihod temeljem radnog odnosa ne prelazi 585,00 kn mjesečno po osobi ili ako
- osnovica plaće od poljoprivredne djelatnosti ne prelazi 227,76 kn godišnje po članu kućanstva ili ako
- plaća od obavljanja samostalne djelatnosti, kao i drugog dohotka od imovine i prihoda podložnog porezu, ne prelazi 193,67 kn godišnje po članu kućanstva.

Što se tiče uzdržavanja, smatra se da je osiguranik uzdržavao člana obitelji ako mu je redivito davao materijalna sredstva u iznosu od 333,21 kn mjesečno, dok pravo na obiteljsku mirovinu ima osoba kojoj osnovica iz plaće poljoprivredne djelatnosti ne premašuje 819,40 kn godišnje ili joj drugi stalni prihod ne premašuje 276,87 kn mjesečno.

Zdravstvo

Na osnovi *Zakona o zdravstvenoj zaštiti* (NN, 1/97.) i *Zakona o zdravstvenom osiguranju* (NN, 1/97.) nastavlja se reforma zdravstve-

nog sustava. Tijekom 1997. doneseno je 19 provedbenih propisa (pravilnici, odluke i naredbe).

U Hrvatskoj se uvodi mogućnost zakupa ambulante, a privatizacija se provodi u primarnoj zdravstvenoj zaštiti i to u području opće medicine, stomatologije, ginekologije i pedijatrije.

Prvi puta uvedena je liječnička inspekcija, a promijenjen je i način financiranja zdravstva. O tome su prethodno mišljenje dali Svjetska zdravstvena organizacija, Svjetska banka, MMF, te zdravstveni odbor Vijeća Europe. Ocijenjeno je da državni osiguravajući zavod ima socijalni pristup koji je nužan, jer zemlje s privatnim osiguranjem obilježava nesocijalni pristup zdravstvu, a njihov se tržišni učinak pokazao nedjelotvornim.

Ipak, i kod nas postoji tržišni odnos koji se očituje kroz plaćanje medicinskih usluga. Cilj je da se na taj način uravnoteži zdravstveni proračun, što znači da troškovi moraju biti jednaki prihodima, kako pledira ministar zdravstva.

Novi *Zakon o zdravstvenoj zaštiti* donosi kao novost u Hrvatskoj – zdravstveni turizam, odnosno mogućnost organiziranja preventivnih i rehabilitacijskih mjera zdravstvene zaštite turista. Rad zdravstvenih djelatnika u zdravstvenom turizmu nadzire zdravstveni inspektor, a organizirati ga mogu trgovačka društva i druge pravne osobe koje pružaju ugostiteljske usluge smještaja i prehrane.

Uvedeno je i etičko povjerenstvo, opisana njegova uloga, sastav i djelovanje. Ono je velike važnosti zbog aktualnih polemika oko eutanazije, eugenike i sličnih etičkih dilema.

Na kraju, novost je i zabrana pušenja u prostorijama zdravstvene ustanove. Ona mora biti istaknuta na vidljivome mjestu i u kućnom redu ustanove. Određene su i novčane kazne za nepoštivanje ovih odredbi.

Od 1. 01. 1997. smanjuje se stopa doprinosa sa 25% na 18% za korisnike mirovine, korisnike prava na profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje te invalidima sa skraćenim radnim vremenom. Manjak u prihodima koji tako nastaje po završnom računu Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje nadoknađuje se iz državnog proračuna.

U skoroj budućnosti nastojat će se ukinuti participacija za lijekove, a participacija za dru-

ge zdravstvene usluge ovisit će o raspoloživim sredstvima. Predloženo je i daljnje smanjenje stope na 14% koliko plaćaju zaposleni, s obzirom da su današnji umirovljenici cijeli radni vijek plaćali doprinose a sada npr. ne koriste naknadu za bolovanje, porodni dopust, doplatak za djecu i sl.

No, ne treba zanemariti ni moguću negativnu stranu cijele ove operacije, a to je mogućnost smanjenja razine zdravstvenog osiguranja.

HZZO propisuje koje oblike zdravstvene zaštite plaćaju građani, odnosno u troškovima kojih participiraju. Radi se o lijekovima izdanim na recept, kućnim posjetama, dijagnostičkim, terapijskim i rehabilitacijskim postupcima u specijalističko-konzilijarnoj zdravstvenoj zaštiti, ortopedskim pomagalicama i sanitarnim spravama, stomatološko-protetskoj pomoći i nadomjescima, pregledima u primarnoj zdravstvenoj zaštiti, smještaju i prehrani u bolničkoj zdravstvenoj zaštiti, smještaju i prehrani u lječilištima i prijevozu sanitetskim vozilom.

Novčani iznosi participacije kreću se od najnižeg koji iznosi 1 kn – terapijski postupak i 2,5 kn – participacija na lijek do najskupljeg koji iznosi 115 kn – magnetska rezonanca.

Zakon određuje osobe i situacije kada se ne sudjeluje u participaciji, i to: osobe koje koriste zdravstvenu zaštitu zbog ozljede na radu i oboljenja od profesionalne bolesti, preventivne mjere, utvrđene planom i programom zdravstvene zaštite, liječenje od zaraznih bolesti, zaštita materinstva i djece do navršanih 18 godina, liječenje od duševnih bolesti koje predstavljaju opasnost za život i imovinu građana, osobama koje imaju status hrvatskog branitelja te članovima njihovih obitelji, osobama kojima mjesečni prihod iz radnog odnosa ne prelazi 1.275 kn, ili imaju 49 kn katastarskih prihoda te umirovljenici čija mirovina iznosi do 1.700 kn ili imaju 68 kn katastarskog prihoda.

Iznimno su od plaćanja izuzeti i dobrovoljni davaoci krvi, koji su krv darovali 50 ili više puta, davaoci dijelova ljudskog tijela u svrhu liječenja, prognanci odnosno povratnici te štićenici socijalnih ustanova.

Novčani iznos kojim se participira u zdravstvenoj zaštiti povećan je od 1 kn na 2 kn te od 2,5 na 5 kn, a iznos participacije od 115 kn povećan je na 120 kn.

Na zasjedanju Sabora u listopadu ustanovljena je zdravstvena zaštita za strane državljane u RH. Stranac ima pravo na zdravstvenu zaštitu u onom opsegu u kojem se ona osigurava članovima obitelji osiguranika. On osobno snosi troškove, ako nije zdravstveno osiguran po drugoj osnovi. Iz državnog proračuna se osiguravaju sredstva za zdravstvenu zaštitu stranca koji ima pravo na zdravstvenu zaštitu temeljem međunarodnih ugovora, apatridu ili protjeranoj osobi čije izručenje nije moguće zbog iznimno teškog zdravstvenog stanja, strancu koji u RH boravi na poziv tijela državne vlasti RH, maloljetnom strancu koji se u RH zatekne bez roditeljske skrbi, strancu oboljelom od kuge, kolere, tifusa, virusnih hemoragijskih groznica i difterije.

O naplaćenju usluzi zdravstvena ustanova, odnosno zdravstveni djelatnik privatne prakse, dužni su u roku od 8 dana obavijestiti Ministarstvo zdravstva RH.

Na kraju godine donesen je i pravilnik o standardima i normativima prava iz obveznog zdravstvenog osiguranja za 1998. godinu.

U njemu se opisuje prosječan broj zdravstvenih usluga i lijekova na recept:

1. U primarnoj zdravstvenoj zaštiti normativi su sljedeći:

– do 18 g. – po potrebi; iznad 18 g. – do 3 pregleda godišnje; 2 patronažne posjete (tijekom trudnoće i nakon porođaja); 1 PAP-a test godišnje (žena starija od 20 godina); 1 kućna posjeta tijekom 4 godine; 1 kućno liječenje tijekom 4 godine u trajanju od 10 dana; zdravstvena njega u kući 1 puta tijekom 32 godine u trajanju od 10 h.

2. U stomatološkoj djelatnosti normativi su sljedeći:

– do 2 pregleda godišnje od kojih je 1 obvezan po pozivu za osobe do 25 godina; obvezna je fluoridacija zubi djece predškolske dobi i djece u osnovnoj školi, 1 put godišnje.

3. U laboratorijskoj dijagnostici: 1 dijagnostička pretraga u 2 godine.

4. Pri korištenju lijekova: do 5 recepata godišnje; do 190,74 kn godišnje po osobi do 65 godina; do 573,98 kn godišnje po osobi starijoj od 65 godina.

5. U specijalističko-konzilijarnoj djelatnosti: do 2 pregleda godišnje; do 1 dijagnostičke pretrage kroz 5 godina – RTG, EKG, UZV i sl..

Napomenimo na kraju da je u prvoj polovini 1997. zdravstveni sustav zapao u ozbiljnu financijsku krizu i da je Vlada donijela Odluku o obustavi investicijskih ulaganja u zdravstvenim ustanovama (NN, 62/97.).

Zapošljavanje

Tijekom 1997. godišnji prosjek registrirane nezaposlenosti je bio 227.691.

Ministarstvo rada i socijalne skrbi temeljem *Zakona o zapošljavanju* donijelo je odluku o visini novčane naknade za nezaposlenu osobu. Najniža novčana naknada je 435,40 kn mjesečno, a najviša naknada 900,00 kn mjesečno.

Odlukom Ministarstva izmijenjen je i iznos najniže novčane naknade za nezaposlenu osobu. Taj je iznos 441,00 kn, dok najviši iznos novčane naknade ostaje isti.

Posljednjim povećanjem u 1997. najniži iznos novčane naknade za nezaposlenu osobu utvrđen je na 479,20 kn mjesečno, a najviši iznos je tijekom protekle godine ostao stalan, odnosno 900,00 kn.

Doplatak za djecu

Odlukom o usklađivanju doplatka za djecu i cenzusa prihoda kao uvjeta za stjecanje prava na doplatku na djecu u godini 1997. (NN, 44/97.) doplatku za djecu u 1997. je iznosio:

a) 205,07 kn po djetetu, ako je mjesečni prihod po članu kućanstva do 577,28 kn; b) 124,67 kn po djetetu, ako su primanja po članu kućanstva u rasponu od 577,28 do 731,53 kn te c) 111,29 kn, ako su primanja od 731,53 do 913,29 kn po članu kućanstva.

Za djecu hrvatskih branitelja od 1. 1. 1997. doplatku iznosi 299,13 kn po djetetu. Uvjet za stjecanje ovog prava je da korisnik: a) ima prihod na osnovi zaposlenja u iznosu do 913,29 kn po članu kućanstva mjesečno, b) ima osnovicu poreza iz prihoda od samostalnog obavljanja djelatnosti (poljoprivredne), koja ne prelazi 116,80 kn godišnje po članu kućanstva, c) ima prihod od obavljanja zanatskih i drugih djelatnosti ili intelektualnih usluga, kao i od prihoda podložnih porezu, a koji su od imovine i imovinskih prava, i ne prelaze 257,12 kn godišnje po članu.

S obzirom na cenzus prihoda pravo na dječji doplatku imaju:

a) osobe s prihodima po osnovi zaposlenja do 1.186,12 kn mjesečno po članu domaćinstva, i za njih je doplatku u 1997. iznosio do 153,36 kn; b) osobe s prihodom od poljoprivredne djelatnosti do 157,68 kn godišnje; c) osobe s prihodom od drugih djelatnosti ili pružanja intelektualnih usluga, ako im prihod ne premašuje 328,19 kn godišnje po članu domaćinstva.

To su, dakle, kategorije korisnika dječjeg doplatka s obzirom na cenzus prihoda, a pripadaju im sljedeći iznosi po djetetu: s prihodima do 750,96 kn = 299,13 kn; s prihodima od 750,96 do 941,12 kn = 174,39 kn i s prihodima od 941,12 do 1 186,12 kn = 153,36 kn.

Dohodovne potpore

Tijekom 1998. donesen je *Zakon o socijalnoj skrbi* (NN, 73/97.) i primjenjuje se od 1. siječnja 1998. O novinama koje donosi ovaj zakon u sustav socijalne skrbi pisat ćemo u prilogu za 1998. godinu.

Osnovica za ostvarivanje prava na pomoć za uzdržavanje i druga prava po osnovi socijalne skrbi za 1997. iznosila je 350,00 kn neto.

Nagrade učenicima i studentima za vrijeme praktičnog rada i stipendije do 800,00 kn ne smatraju se dohotkom. Prigodne isplate i darivanja zaposlenicima u prosincu iznosila su 400,00 kn.

Prosječna neto plaća za siječanj 1997. godine iznosila je 2.274,00 kn, a za prosinac 2.544,00.

Osnovni osobni porezni odbitak poreza na dohodak iznosio je 800,00 kn mjesečno. Faktori osobnog odbitka za uzdržavane članove obitelji iznosili su: 0,30 osnovnog osobnog odbitka za uzdržavanje supružnika, prvo dijete i druge uzdržavane članove obitelji; 0,40 osobnog odbitka za drugo uzdržavano dijete; a za svako sljedeće uzdržavano dijete faktor se povećava za daljnjih 0,1; 0,20 osnovnog osobnog odbitka za uzdržavanog invalidnog člana obitelji te za invalidnost poreznog obveznika.

Stanovanje

Stambena politika relativno je novo područje u socijalnoj politici Republike Hrvatske. Tijekom 1997. godinu Vlada se malo više bavila pitanjem stanovanja, odnosno velikim

potrebama za stanovima/kućama kojih je očigledno nedovoljno.

Da bi spriječila zlouporabu stanodavaca Vlada, *Uredbom o uvjetima i mjerilima za utvrđivanje zaštićene najamnine* (NN, 40/97.), uvodi obvezno sklapanje ugovora stanoprimca sa stanodavcem te propisuje i zaštićenu najaminu koja se određuje prema formuli:

$$Nz = P \times CE \times \frac{B}{116} \times \frac{0,54\%}{12} \times L \times Ki$$

P = korisna površina stana (m²)

CE = građevinska vrijednost (kn/m²)

B = broj bodova o bodovanju stana

L = koeficijent lokacije

Ki = koeficijent iskoristivosti stana

Nakon duže najave Zastupnički dom Sabora donio je *Zakon o stambenoj štednji i državnom poticanju stambene štednje* (NN, 109/97.). Ovim se zakonom propisuju uvjeti osnivanja stambenih štedionica i način njihova poslovanja, uvjeti stambene štednje i stambenog kredita, uvjeti, mjerila, postupak davanja i korištenja državnih poticajnih sredstava za rješavanje stambenih potreba građana.

Pod stambenom štednjom podrazumijeva se organizirano prikupljanje novčanih sredstava od domaćih fizičkih i pravnih osoba radi rješavanja stambenih potreba građana odobravanjem kredita za stanogradnju hrvatskim državljanima uz financijsku potporu države na području RH. Štediša i korisnici kredita mogu biti i općine i gradovi ako ta sredstva koriste za izgradnju stanova radi rješavanja stambenog pitanja osoba slabijeg imovnog stanja.

Državna poticajna sredstva odobravaju se iz državnog proračuna RH, a na osnovi dokumentiranih podataka o prikupljenoj stambenoj štednji u prethodnoj kalendarskoj godini. Ona iznose 25% uloga stambene štednje u prethodnoj kalendarskoj godini, ali najviše do uloga od 5.000,00 kn po stambenom štediši u prvoj kalendarskoj godini. Dio državnih poticajnih sredstava koji prelazi 5.000,00 kn, prenosi se u sljedeću kalendarsku godinu.

Također je donesen *Zakon o fondu za dugoročno financiranje stanogradnje uz potporu države* (NN, 109/97.). Fond se osniva u okviru banke za obnovu i razvitak, a sredstva za njegov rad se osiguravaju u državnom proračunu. Pravo na dobivanje kredita imaju građani koji nemaju riješeno stambeno pitanje, a prednost

u ostvarivanju prava ima mlada obitelj (oba su pružnika mlada od 35 godina). Odgovarajući stan bi za jednu ili dvije osobe bio onaj od 30 m² korisne površine i dodatnih 12 m² za svakog daljeg člana obitelji (podrazumijeva se da je stan opremljen komunalnom infrastrukturom). Stambeni se krediti mogu dobiti na rok od 30 godina, stoga je svakom tko je zaposlen relativno lako otplaćivati kredit, a onaj koji ima mala ili nikakva primanja, ostaje na brizi države.

Obrazovanje

Tijekom 1997. donesen je propis o mogućnostima ostvarivanja programa predškolskog odgoja koji se, prema tom pravilniku, može organizirati u osnovnoj školi, kao igraonica u knjižnicama, u zdravstvenim, socijalnim, kulturnim i športskim udrugama i ustanovama.

Pri redovitim osnovnim školama osnivač je RH, pravo koriste djeca od 3 godine do polaska u osnovnu školu, a osniva se ako: jedinica lokalne samouprave uz suglasnost županije utvrdi potrebu za programima predškolskog odgoja; ako nema mogućnosti osnivanja takvih ustanova zbog premalog broja djece; ako ne postoji mogućnost prihvata djece u najbližem dječjem vrtiću; ako je data suglasnost Ministarstva na zahtjev osnovne škole; ako su osigurana financijska sredstva za sam program predškolskog odgoja; ako je Ministarstvo dalo suglasnost na prijedlog ugovora jedinica lokalne samouprave i osnovnih škola u svezi s financiranjem programa.

Određeno je da će Ministarstvo mjesečno osigurati sredstva za djecu s teškoćama u razvoju i to od navršanih 6 mjeseci do polaska u školu i to: za 5 satni primarni program 400 kn; za 6-7 satni primarni program 600 kn; za 8-10 satni primarni program 800 kn.

Za darovitu djecu će izdvajati 300 kn, a za djecu pripadnika manjina (nacionalnih i etničkih): za 5 satni program 25 kn; za 6-7 satni program 50 kn; i za 8-10 sati program 75 kn.

Za ostalu djecu Ministarstvo prosvjete i športa izdvaja 20 kn po djetetu dok za djecu hrvatskih građana u inozemstvu sufinancira dio koji se odnosi na organizaciju stručnih seminara za odgojitelje i stručne suradnike.

Krajem godine Vlada RH donijela je odluku o osnivanju Povjerenstva za prevenciju poremećaja u ponašanju djece i mladeži i zaštite

djece s poremećajima u ponašanju. Zadaća Povjerenstva je pružati stručnu pomoć u odlučivanju o svim pitanjima iz područja pravovremenog poduzimanja mjera u interesu djece i mladeži. Povjerenstvo broji 10 članova; od toga je 10 predstavnika ministarstava, državnih upravnih organizacija i pravosudnih tijela i 2 predstavnika znanstvenih i stručnih ustanova odnosno Fakulteta za defektologiju i Studijskog centra socijalnog rada Pravnog fakulteta u Zagrebu. Sredstva za rad Povjerenstva osiguravaju se iz državnog proračuna.

Branitelji i žrtve rata

Zakon o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji (NN, 108/96.) stupio je na snagu 1. siječnja 1997.

Novim se zakonom odvaja kategorija članova obitelji poginulih branitelja od svih ostalih civilnih i vojnih invalida. Uvedena su i neka nova prava koja se, prvenstveno, tiču obitelji poginulih, umrlih i zatočenih hrvatskih branitelja.

Zakon otvara velike mogućnosti u svezi s utvrđivanjem i priznavanjem statusa hrvatskih branitelja, a neke su definicije dosta općenite te bi se stoga mogle zlorabiti.

I pri samom čitanju Zakona najviše je primjedbi bilo na odredbe koje se tiču HRVI, jer se smatra da postoji vrlo velik broj lažnih invalida (cca 40%) te da taj broj treba provjeriti (*Izješća Hrvatskog Državnog Sabora*).

Upravo zbog tog razloga uvedena je posebna komisija koju imenuje ministar obrane, a svrha joj je revizija svih odluka koje donose invalidske komisije. Ipak, broj lažnih invalida se nastoji smanjiti na način da se invalidima nadoknađuje plaća za vrijeme profesionalne rehabilitacije i po njenom završetku, do zaposlenja, i to u visini plaće pripadnika gardijske postrojbe istog čina.

Pozitivna strana ovog zakona je u tome da su konačno uređena prava onih koji su, braneći suverenitet RH, ostali bez radnog mjesta. Uz pomoć novčanog stimulansa poslodavcu nastoji se zaposliti što veći broj razvojačenih branitelja, a nude se i razni krediti. Osim toga, priznato je pravo oslobađanja od plaćanja participacije u obvezatnom zdravstvenom osiguranju, kao i pravo na dionice.

Uređena su i prava članova obitelji poginulih, nestalih ili zatočenih branitelja. Djeci i

bračnom drugu poginulog branitelja pripada obiteljska mirovina, a roditeljima obiteljska invalidnina. Napokon, uređeno je i pravo udovice koja je s braniteljem živjela u izvanbračnoj zajednici, a ne samo pravo zakonite supruge.

Sami branitelji dosta su nezadovoljni Zakonom i smatraju jedinom "dobitkom" besplatnu zdravstvenu zaštitu, a sumnjaju u ostvarivost ostalih zakonskih odredbi. Drukčijeg su mišljenja dragovoljci, odnosno oni koji su u rat otišli bez poziva države. Oni smatraju da je u redu što se država brine za njih, ali će svoja prava tražiti tek onda kada se više ne budu mogli brinuti sami o sebi i svojim obiteljima.

Nekoliko mjeseci nakon donošenja ovog zakona ministar obrane i ministar zdravstva donose odluku o osnivanju Povjerenstva za utvrđivanje statusa "hrvatski branitelj": zdravstvenim djelatnicima koji su se od 19. 12. 1990. do 30. 06. 1996. odazvali na poziv Glavnog sanitetskog stožera RH i sudjelovali u Domovinskom ratu. Povjerenstvo čine predsjednik i četiri člana, a zadaća mu je utvrditi činjenice glede sudjelovanja u Domovinskom ratu, izvršiti evidenciju sudionika, izdati uvjerenje o sudjelovanju kako bi osoba mogla ostvariti svoja zakonska prava. Tako se proširio broj potencijalnih korisnika tek izglasanog zakona čije financiranje još uvijek nije sasvim jasno definirano.

Nakon toga donesena je i prva uredba o mjerilima za stambeno zbrinjavanje HRVI i članova obitelji poginuloga, umrloga, zatočenoga i nestalog hrvatskog branitelja. Utvrđene su četiri skupine potencijalnih korisnika stambenog zbrinjavanja:

1. skupina – stambeno zbrinjavanje do 01. 03. 1997.: a) djeca poginulog hrvatskog branitelja koja nemaju drugog roditelja; b) HRVI s oštećenjem organizma od 100% prve skupine.

2. skupina – stambeno zbrinjavanje do 31. 12. 1997.: a) obitelji poginulih, umrlih, nestalih ili zatočenih hrvatskih branitelja; b) HRVI s oštećenjem organizma od 100% druge skupine.

3. skupina – stambeno zbrinjavanje do 31. 12. 1998.: a) HRVI s oštećenjem od 90, 80 i 70%.

4. skupina – stambeno zbrinjavanje do 31. 12. 2001.: a) ostali HRVI i to u slučaju da nemaju u vlasništvu odgovarajući stan ili kuću, nisu nositelji stanarskog prava odgovarajućeg stana, ne koriste odgovarajući stan temeljem

odluke o privremenom korištenju, temeljem ugovora o najmu ili temeljem posebnog propisa, nemaju niti su ostvarili pravo na obnovu i potporu za popravak ratom uništene ili oštećene obiteljske kuće.

Pri korištenju prava na obnovu hrvatski ratni vojni invalid, obitelj poginuloga, umrloga, zatočenoga ili nestalog hrvatskog branitelja imaju pravo na odgovarajuću stambenu površinu u obnovi i to 35 m² za prvog člana te 10 m² za svakog sljedećeg, uključujući i pravo na ime osobe poginuloga, umrloga, zatočenoga ili nestalog hrvatskog branitelja.

Slijedio je i naputak o provedbi uredbe o usmjeravanju sredstava za stambeno zbrinjavanje hrvatskih branitelja i članova njihovih obitelji. Kao obveznici uplate za ovu namjenu navedena su: tijela državne uprave i druga tijela državne vlasti te njihove službe; tijela jedinica lokalne uprave i samouprave, te njihove službe; izvanproračunski fondovi; druge pravne osobe: a) ako su u cijelosti vlasništvo države odnosno jedinica lokalne samouprave i uprave; b) ako su u većinskom vlasništvu države odnosno jedinica lokalne samouprave i uprave; c) ako za nabavu koriste sredstva državnog proračuna ili jedinica lokalne samouprave i uprave.

Osnovicu za obračun čine sva plaćanja u proteklom mjesecu za radove i usluge, plaćeni predujmovi u proteklom mjesecu i porez na promet. Radi se o 2% sredstava.

Donošenjem *Pravilnika o uvjetima, mjerilima, načinu i postupku pod kojima HRVI mogu obavljati radove i usluge*, konkretizirana je zakonska odredba o prednosti HRVI u sklapanju ugovora kod izvođenja radova i obavljanja usluga, a koji s ostalim fizičkim i pravnim osobama sudjeluju u javnom natječaju.

Donesen je i *Pravilnik o uvjetima i mjerilima za ostvarivanje prava na stipendiju hrvatskih branitelja*, te *Pravilnik o postupku ostvarivanja carinskih i poreskih olakšica hrvatskih branitelja i članova njihovih obitelji*. Ovim pravilnicima braniteljima se daju dodatne pogodnosti.

Socijalna prava hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji dugoročno će biti prioritet socijalne politike u Hrvatskoj. Zahtjevi ovih skupina i mogućnosti da im se udovolji bit će stalna tema saborskih rasprava. Treba očekivati evaluaciju dosad provedenih programa s obzirom na značenje i njihovu cijenu.

Prognanici odnosno povratnici

Uredbom o pravima povratnika (NN, 33/97.) odnosno osoba koje su se vratile u mjesto prebivališta iz kojeg su bile prognane, uređena su prava tih osoba. Oni imaju pravo na novčanu pomoć ako su bez prihoda, i to u iznosu koji utvrdi Ured za prognanike i izbjeglice uz suglasnost Vlade, pravo na humanitarnu pomoć, pravo na pomoć pri socijalnoj adaptaciji i pravo na psihološku pomoć, pravo na školovanje djece, pravo na cjelokupnu zdravstvenu zaštitu, pravo na pomoć pri podmirivanju drugih nužnih životnih potreba (prijevozni, pogrebni troškovi), pravo na obnovu, carinske i porezne olakšice.

Status povratnika imaju samo one osobe koje se vrate u mjesto prebivališta, a podnijeje su zahtjev za obnovu kuće. Osobe čije su kuće odnosno stanovi neoštećeni, a nisu se u njih vratili, gube status prognanika i ne stječu status povratnika.

Uredba određuje da status povratnika traje sve dok Vlada ne odluči da su se stekli uvjeti za prestanak tog prava na pojedinim područjima.

Nakon ove uredbe slijedila je uredba koja se odnosila isključivo na područje Podunavlja. Prema toj odredbi obnova srušenih obiteljskih objekata financira se iz državnog proračuna. Povratnicima se dodjeljuje i potpora za opremanje kuće ili stana (u predmetima kućanstva) bez obzira na oštećenost ili neoštećenost objekta, pod uvjetom da se te osobe vrate u hrvatsko Podunavlje.

Karolina Tkalec
Gojko Bežovan